

kan, som sagt, kun sige, at det ikke er Latinen, som staber Friheden. Latinen er en Leder af Verdensudviklingen, men ingenlunde den bedste Leder. De, der have gjort sig bekendte med de gamle Sprog, ville vide, at der er et Sprog, der er ældre end Latinen, og som har havt en ganske anden Indflydelse paa Dannelsen end Latinen, det er det græske Sprog. Den latinske Dannelse har i sine Spirer virket til at medføre Noget af det, som vi anse over. — Der er i den nyere Tid kommen et Spørgsmaal til, som jeg haaber, at den ærede Formand ikke har Noget imod, at jeg fremdrager nu; — jeg har i Forveien sagt, at jeg ligeoverfor de almindelige Bemærkninger, der ere fremsatte, ogsaa maatte komme ind paa en almindeligere Grund. Sagen er denne: nu kommer man og siger, at der er saa mange andre gode Stillinger, at meget saa Mænd ville ofre sig til Embedsvesenet, fordi de ad andre Veie kunne komme ind i gode Stillinger. Dette er sandt, der er kommet en Bevægelse frem, som jeg vil kalde Socialismen fraoven, nemlig hele dette Pengerapsari. Der er Lande i Europa, hvor Regjeringerne allerede have tænkt paa at gjøre Noget for at modarbejde en altsfor yderlig-gaaende Retning i saa Henseende. Hvis vor Regjering imidlertid i nogenstomhelst Maade enten gennem Indstillinger til Ordener eller til Titler vil begunstige en saadan Retning i Samfundet, hvor man ophober Penge paa denne Maade, eller hvis Regjeringen paa en eller anden Maade vil støtte eller tillade, at dens egne høiere Embedsmænd sætte sig i Rapport, — for at bruge dette fremmede Udtryk, — til saadanne Pengeinstitutter, undergraver den derved sine egne høit stillede Embedsmænds Stilling i Samfundet. Thi ingen Regjering kan komme saa vidt med Hensyn til sine høieste Lønninger, at den kan lønne sine Embedsmænd saaledes, at de kunne konkurrere med dem, der ved Pengemagt ere komne op til saadanne spindende Høder; det er umuligt. Der er ikke Nogen, som paa en eller anden Maade er støttet saa godt af Samfundet i dets nuværende Stikelse som vore største Gudsbedivere. Staten støtter selv ved sine Institutioner disse Mænd — jeg taler nu ikke om dem, der i Løbet af saa Nar have svunget sig op til at besidde Millioner — vore Lehns- og Fideikommissbedivere; de have jo de gunstigste Vilkaar. Er dette ikke Noget, som er fremkommet ved, at Staten holder paa de store Gudskomplekser? Men heller ikke disse Store kunne vore høitstillede Embedsmænd i Landet hamle op med. Det er umuligt, der kan ikke gives saadanne Lønninger, at vore Embedsmænd kunne føre et Familieliv eller et selskabeligt Liv, som paa nogen Maade kan naae til, hvad disse Gudsbedivere ere istand til. Men det er altsaa Regjeringen selv, som begunstiger den Tilstand, hvorved Embedsmændene trykkes saaledes ned, at de ikke kunne leve med Samfundets Epid-

fer. Man kan ikke se, at Regjeringen har Die for, at den selv fremmer den Tilstand, som den beklager, og om hvilken den siger, at det er paa Grund deraf, at Ingen vil være Embedsmænd, fordi disse ikke kunne leve med de Lønninger, de have. Jeg skal slutte med at udtale det inderlige Ønske, at Embedsmændene — det gjælder dog mindre for dem, der ere ansatte under Indenrigsministeriet, thi disse have — og det skriver sig vistnok allerede fra gammel Tid — vidst at stille sig i et venligt og godt Forhold til Befolkningen; jeg taler om Post- og Telegrafvesenets Embedsmænd — jeg siger, at jeg vil udtale det inderlige Ønske, at ikke blot disse Embedsmænd, men alle Embedsmændene ville stille sig paa denne Maade. Man maa endelig ikke tro, at dette i den store Almindelighed er Tilfældet; det er desværre ikke saaledes, det kan jeg sige af Erfaring, da jeg veed det. Den Læstemaade, som findes hos Embedsmændene, der, efter at være gaaede ud af de lærde Skoler, have gennemgaaet Universitetet og ere blevne ansatte ude i Landet, er ofte saaledes, at de ere blevne fuldstændig fremmede for det Folk, iblandt hvilket de virke, saa at der kommer en Kluft frem mellem dem og Folket; man ser ikke til hinanden, den Ene er fremmed for den Anden. Saaledes er det paa mange Steder, og jeg ønsker, at det maa blive anderledes. Jeg veed, at den Retning, hvortil jeg hører, stræber ad Lovgivningsveien at bringe en Udvikling tilstede, som kan bringe det til en bedre Forstaaelse mellem Embedsmændene og Folket. Nu har jeg baade med Hensyn til den frie Forsatning af 1848 og Liden efter 1860 og Latinen og det at rykke op sagt allerede ikke saa Lidt; men jeg maa endnu med Hensyn til det ærede Medlem for Kjøbenhavns 6te Valgkreds (Hindenburg) gjøre en Bemærkning. Han talte om, hvad en enkelt Jurist havde gjort for Friheden i Danmark; men jeg skal i den Henseende dog bede ham om at tænke paa det gamle Ord, at „een Svale gjør ingen Sommer“. Dernæst vil jeg sige, at, naar der nævnes, at Universitetet har frembragt saadanne Mænd som Hans Christian Ørsted, Rast og Nyerup, saa vil jeg dog bemærke, at der gives saa stærke Naturer, udsprungne fra den landlige Rod, hvor de hørte hjemme, at de kunde modtage denne Paavirkning uden at forlade den Læstemaade, hvortil de vare opvoiede. Men dette er slet ikke Universitetets Skyld, det er netop disse Mænds medfødte Begavelse, der har bevirket, at de have kunnet vedblive at være det, de vare. Dannelse er en meget god Ting; men den Mængde, som tidt og mange Gange kan gaa igjennem Dannelsen, kan være meget ufølselig. Det siges bestandig her, at vi have en saa mageløs dygtig Embedsstand som i ingen andre Lande, og, naar det ærede Medlem for Thisted Amts 2den Valgkreds (Sagd) sagde, at han havde reist i andre Lande og ikke fundet en saa